

Kennissessie: Gierende hormonen en educatie; hoe redden jongeren zich in het verkeer?

In deze kennissessie vertelden Lisette de Wildt van DTV en Kim Ruijs van XTNT over hun verkeerseducatie projecten om jongeren zowel bewust als onbewust te beïnvloeden om hen veiliger aan het verkeer te laten deelnemen. De kennissessie werd geleid door Marlies den Ouden, directeur van Stichting TeamAlert. Hieronder volgt een korte samenvatting van de kennissessie inclusief de vragen die werden gesteld tijdens deze sessies.

Lisette de Wildt – DTV Consultants : Tijd voor verkeerseducatie in het voortgezet onderwijs

Samenvatting

Hoe krijg je voortgezet onderwijs scholen zo ver dat zij prioriteit geven aan verkeerseducatie? Verkeerseducatie is in het voortgezet onderwijs niet verplicht. Scholen worden overspoeld met allerlei thema's. Verkeerseducatie en verkeersveiligheid krijgen dan niet altijd prioriteit. Op basis van acht jaar praktijkervaring met TotallyTraffic geven wij u tien tips hoe u scholen kunt overtuigen om juist verkeerseducatielessen in te roosteren.

TotallyTraffic is het structurele programma voor het voortgezet onderwijs in Zuid-Holland, Noord-Brabant, Limburg en Amsterdam ter bevordering van de verkeersveiligheid. TotallyTraffic is ontstaan in de provincie Zuid-Holland.

De kennissessie

Op dit moment doen er in Noord-Brabant 89 scholen mee aan TotallyTraffic en in Amsterdam waar we zijn begonnen in het schooljaar 2014-2015 doen nu 20 scholen mee. In Zuid-Holland doet 1/3 van alle scholen mee aan TotallyTraffic. Er is een papieren versie van TotallyTraffic en een volledig digitale versie. Scholen zijn erg enthousiast over de digitale versie, omdat deze nog minder voorbereidingstijd vraagt en gewoon via het smartboard kan worden gegeven.

Waarom is het nou zo moeilijk om verkeerseducatie op het voortgezet onderwijs te krijgen?

- Op de basisschool is het verkeerseducatie verplicht en in het Voortgezet Onderwijs niet
- Het heeft geen prioriteit voor de scholen, ze hebben het al te druk en te veel keuze uit andere extra lessen die ze in kunnen plannen
- Scholen denken vaak dat het saaie materie is voor de leerlingen

Hoe zorg je er nou voor dat scholen wel verkeerseducatie gaan geven?

1. Benadruk het belang van verkeerseducatie
Het is een kwetsbare doelgroep

2. “Doe het zelf”-lessen
Uit onderzoek onder scholen is gebleken dat scholen behoefte hebben aan kant-en-klare lessen die met weinig voorbereidingstijd in te zetten zijn.
3. Zorg voor weinig voorbereidingstijd
Maak het docenten zo makkelijk mogelijk om het materiaal in te zetten. Leraren moeten er direct mee aan de slag kunnen.
4. Zorg voor topmateriaal
Zorg ervoor dat docenten graag met het materiaal willen werken en dat het materiaal aanspreekt bij de doelgroep.
5. Gastlessen als kers op de taart
Geef scholen de mogelijkheid om naast de inzet van doe het zelf –lessen gebruik te maken van één van de vele aansprekende gastlessen die voor deze doelgroep worden aangeboden. Een voorbeeld van zo’n gastles is improvisatietheater over verkeer met een cabaretier.
6. Gratis is te duur
Zorg ervoor dat scholen niet te maken krijgen met bijkomende kosten. Geef ze een onkosten vergoeding voor bijvoorbeeld de printkosten van het materiaal.
7. De aanhouder wint
De juiste persoon te pakken krijgen op een school is niet eenvoudig, maar blijf proberen, geef niet op. Blijf bellen, bellen en nog eens bellen. Vaak is de afdelingsleider van de onderbouw het beste aanspreekpunt.
8. Spelregels zorgen voor commitment en consistentie
Zorg dat je scholen die eenmaal besloten hebben deel te nemen aan je bindt. Dit doe je door ze een jaarplan in te laten vullen, scholen moeten een verkeerscontactpersoon aanstellen en achteraf een evaluatie invullen. Ook zijn ze verplicht om naar de jaarlijkse bijeenkomst te komen, anders krijgen ze geen onkostenvergoeding.
9. Plan slim
Help scholen manieren te vinden om de lessen ingeroosterd te krijgen. Dit kan bijv. in projectweken of tijdens de mentorlessen.
10. Houd contact warm
Zorg dat je scholen vasthoudt door het contact warm te houden. Vraag ze hoe een les is bevallen en stuur ze regelmatig een nieuwsbrief.

Vragen

Vraag: ‘Maken jullie ook onderscheid tussen type scholen bijv. het VMBO of een Gymnasium?’

Antwoord: ‘Nee, we bieden VMBO, Havo en VWO hetzelfde lesmateriaal aan, maar we

merkten wel dat de papieren versie 1.0 te talig was voor het VMBO. Je ziet wel dat leraren zelf de les goed op het niveau van de leerlingen kunnen aanpassen. TotallyTraffic is nu kant en klaar voor leerling op de Havo. Je ziet wel dat de digitale versie het ook beter doet op het VMBO.'

Vraag: 'Doen sommige scholen meer mee? VMBO of Gymnasium?'

Antwoord: Nee, vooral nu er een digitale versie is, die meer geschikt is voor het VMBO, zie je dat van alle niveaus scholen mee doen. We zien geen verschil.

Vraag: 'Besteden jullie ook aandacht aan alcohol en drug?'

Antwoord: 'Ja, maar meer in de vorm van, stel je bent op een feest, zeg je er wat van als je vader drinkt? Het gaat meer om bewustwording dan dat wij met de vinger wijzen. We leren dat er ook andere alternatieven zijn om thuis te komen wanneer een ouder of vriend heeft gedronken.'

Vraag: 'Is dit vooral voor de onderbouw?'

Antwoord: 'Nee, ook voor hogere klassen maar we merken dat het makkelijker is om het voor de onderbouw in te plannen omdat zij meer ruimte in het rooster hebben.'

Vraag: 'Wordt er onderscheid gemaakt in leeftijd?'

Antwoord: 'Ja we hebben bepaalde thema's bijv. school thuis route die is speciaal voor brugklassers maar ook het thema alcohol en drugs, dit thema is meer geschikt voor de bovenbouw.'

Vraag: 'Welke partijen werken hier nou aan mee?'

Antwoord: 'De pilot is door de provincie N-B opgezet met een onderwijskundig bureau, die hebben de modulebox opgesteld, wie er exact aan hebben meegewerkt kun je het best bij de provincie Noord-Brabant vragen'.

Vraag: 'Is er ook een effectmeting gedaan?'

Antwoord: 'Nee we zijn er wel mee bezig.'

Vraag: 'Wat vinden de leerlingen van TotallyTraffic?'

Antwoord: 'We vragen voornamelijk om de leraren een evaluatie in te laten vullen, de leerlingen vullen geen evaluatie in.'

Vraag: 'Wat zijn de reacties van de leraren?'

Antwoord: 'Sommigen leraren zeggen dat ze hopen dat het werkt en anderen twijfelen er aan, daar zijn ze heel eerlijk in.'

Opmerking

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het niet altijd handig is om leerlingen evaluaties in te laten vullen, die zullen een gastles van een cabaretier altijd positiever beoordelen dan een gewone les, die misschien nog wel veel nuttiger is. Bij andere schoolvakken vraag je het ook niet, het gaat er om dat een les effect heeft.

Opmerking

Een ander merkt op: 'Wij hebben in de bovenbouw iets gedaan a.h.v. het Deense Model. Eerst

vragen we leerlingen naar hun dromen, wat willen ze bereiken? Wat willen ze worden? Vervolgens laten we een verkeersslachtoffer dat aansluit bij de doelgroep zijn of haar verhaal vertellen. Om aan te geven dat deze persoon ook een droom had, maar dat die droom door het verkeersongeluk niet meer uit zal komen. Vervolgens laten we de leerlingen opschrijven wat ze ervan vonden, als een soort ontlading. Hierbij zagen we wel dat ze heel duidelijk konden vertellen wat ze er van vonden.'

Vraag: 'Zijn de digitale lessen voor iedereen beschikbaar?'

Antwoord: 'Nee, in Amsterdam gebruiken ze nog de papieren versie, we willen na de zomer overgaan op de digitale versie. Voor andere scholen om het te gebruiken is eerst geld nodig, het kost namelijk veel geld om scholen te werven en te begeleiden.'

Opmerking

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat in het onderwijsplan van 2032 verkeer niet langer als doelstelling wordt genoemd. Wellicht verdwijnt het daardoor ook uit het basisonderwijs. Oproep aan iedereen: 'We moeten er voor zorgen dat verkeerseducatie in het onderwijsplan blijft.' Meer informatie is te vinden op <http://onsonderwijs2032.nl/>

Kim Ruijs - XTNT Experts in Traffic and Transport : de Campagne fabriek

Samenvatting

Smartphonegebruik in het verkeer neemt de laatste jaren steeds toe. Niet alleen in de auto, maar ook op de fiets. Met name jongeren maken veel gebruik van de smartphone op de fiets. Sociale normen, nieuwsgierigheid en risicoperceptie blijken een belangrijke rol te spelen bij het smartphonegebruik in het verkeer van deze doelgroep. Als reactie hierop is het lesprogramma De Campagnefabriek ontwikkeld. Door jongeren zelf een campagne te laten bedenken om smartphonegebruik in het verkeer tegen te laten gaan, overtuigen ze zichzelf van de gevaren en vormen ze een negatieve attitude richting smartphonegebruik in het verkeer: een belangrijke stap richting gedragsverandering. De Campagnefabriek is ontwikkeld in samenwerking met TeamAlert en School Begeleiding Zaanstreek Waterland.

Kennissessie

Waarom hebben we de Campagnefabriek opgezet? Uit cijfers van 2013-2014 bleek dat er 8 miljoen smartphone gebruikers zijn in Nederland en dat maar liefst 50% van de gebruikers onderweg met hun smartphone bezig is. Bij de jongeren gebruikt maar liefst 75% de smartphone op de fiets.

Er was weinig bekend over het smartphone gebruik van jongeren, daarom is er eerst een vragenlijst afgenomen onder 200 leerlingen van de 1^e, 2^e en 3^e klas van een middelbare school in Purmerend. Hieruit bleek dat zij hun smartphone voornamelijk gebruikten om muziek te luisteren en contact te houden met vrienden.

Er wordt met de Campagnefabriek specifiek gericht op de leeftijdsgroep 12 t/m 15 jarigen, om hun smartphonegebruik te verminderen in de hoop dat zij niet later op de scooter en in de auto net zo veel met hun smartphone bezig zijn als nu op de fiets. Er wordt voornamelijk gefocust

op onbewuste beïnvloeding van de jongeren en er wordt gebruik gemaakt van een peer to peer aanpak.

De jongeren gaan zelf aan de slag om een campagne te ontwikkelen om smartphonegebruik op de fiets tegen te gaan, inclusief het verzinnen van een slogan en een logo. Na afloop wordt er een winnende groep gekozen, welke later het door hen bedachte promotiemateriaal ook daadwerkelijk opgestuurd krijgen. Bijv. een zadelhoesje met slogan en logo erop, die zij dan zelf op school kunnen verspreiden. Door voor deze aanpak te kiezen hopen we dat jongeren een negatieve attitude gaan vormen over smartphone gebruik op de fiets.

Vragen

Vraag: ' Stichting Halt geeft aan dat hun doelgroep voor 75% uit jongens bestaat, hebben jullie daar naar gekeken?

Antwoord: 'Nee we willen echt de hele groep aanpakken, je kunt niet opeens de meisjes buitensluiten en alleen voor de jongens de Campagnefabriek opzetten. Je kunt juist gebruik maken van het feit dat meisjes al wat meer verantwoordelijk zijn en daarin de jongens ook kunnen aansporen'.

Vraag: 'Is er een evaluatie of effectmeting geweest?'

Antwoord: 'Nee we hebben geen effectmeting gedaan maar wel een procesevaluatie. We hebben leerlingen een vragenlijst laten invullen en bij de leraren interviews afgenomen. Zowel leraren als leerlingen waren erg enthousiast'.

Vraag: 'Is er een mogelijkheid om dit ook in andere regio's te doen?'

Antwoord: 'Ja, via de website verkeerseducatie is meer informatie te vinden'.

Vraag: 'Hoe lang duurt het eigenlijk?'

Antwoord: 'Het duurt 3 uur, dus ongeveer een halve dag, het promotiemateriaal met gadgets wordt later opgestuurd.'

Vraag: 'Kun je ook meerdere klassen tegelijk de campagnefabriek laten doen?'

Antwoord: 'Ja dat zou kunnen, tot nu toe hebben we meestal één klas in de ochtend gedaan en één klas in de middag maar je zou het ook meerdere klassen tegelijk kunnen laten deelnemen in bijv. een projectweek'.